

KAREL HAŠLER - příběh krále českých písniček (1879 – 1941)

Legendární muzikant, kabaretiér, vydavatel a filmař přišel na svět 31. října 1879 na pražském Zlíchově v rodině věru proletářské, rodiče pracovali ve smíchovských sklárnách. Jejich syn se vyučil rukavičkářem, ale s tovaryšským listem v kapse už šilhal po divadle. Ochotničení po pražských hostincích chtěl zarazit otec, který v jednom z nich načapal syna pohrouženého do zpěvu kupletů. Udajně o něj přerazil fajfku a jakékoliv tajtrdlíkování mu zakázal. Mladý Karel se ale nedal a utekl ke kočovné divadelní společnosti. Okusil tam všechno, co tento život obnáší. Ale štěstí mu přálo a brzy přestoupil do kamenných divadel. Třetím z nich už bylo Národní divadlo v Praze, kde dokonce dosáhl až na Romea a Chlestakova.

Rozhodujícím pro jeho budoucnost ale bylo setkání s Rudolfem Frimlem (v hospodě, jak jinak). Nejen že se zahleděl do jeho sestry Zdeny a časem si ji vzal, ale Friml v něm rozplamenil tu pravou touhu skládat písničky.

Prvně na veřejnosti s nimi údajně vystoupil v roce 1908 v restauraci U Slona, a hned to byl úspěch. Písnička Večer za Strahovskou bránou se ostatně zpívá dodnes. A pak už to šlo jak na drátkách. Ty petřínské stráně, Když nad Prahou se večer uklání, Strahováček, U svatého Matěje, Staré Zámecké schody... Jeho talent se šťastně sešel s dobou, přesněji řečeno Hašler měl pro nálady doby velký cit. Přelomu 19. a 20. století se říká zlatá éra, máloco rušilo měšťanskou idylku, vesele se vlastenčilo, žilo se družně. Hašler ve svých písničkách geniálně trefil lidový tón, který bavil i dojímал, a ke zpěvu uměl strhnout celé hlediště, celý lokál.

Stejně tak hned počátkem 1. světové války, to už jako ředitel kabaretu Rokoko, zabodoval vojenskou písničkou Když jsem maširoval přes hranici, měl jsem bílý kvítek za čepicí... Tehdy se zařadil mezi mistry českého kabaretu, jako byl Eduard Bass, Artur Longen, Ferenc Futurista či Vlasta Burian. Ale také právě za války se naučil využívat kabaretní scény k aktuálním zpívaným posměškům. Opustil idylku starých zámeckých schodů a písničkami se trefoval do politiků, rychlých vlastenců i šmelinářů. Ráno se něco semlelo, večer už o tom zpíval. V tom duchu pokračoval i po válce. Bouřlivý politický život, soupeření stran o moc v novém státě a první korupční skandály mu nabízely dost materiálu. Řada z tehdejších písniček byla tak konkrétních, že nám už moc neřeknou. Kdo ví co o básníku Macharovi coby kontroverzním ministru kultury? Kdo ví o vagonové či lihové afěře víc, než že jen byly? Jeden popěvek tu ovšem teď nachází dychtivé posluchače. Hašler ho v roce 1919 vypustil do světa s refrénem Kampak na nás, bolševici... a znectil v něm Šmerala i Lenina.

Velkým přelomem Hašlerovy kariéry byl příchod zvukového filmu. Vrhл se na něj jako skladatel hudby, scenárista, režisér i herec, a to se značným úspěchem. A nešlo jen o zmíněný film Písničkář, ze kterého je evergreen Ta naše písnička

česká a v němž si zahrál titulní roli. V soukromí na tom byl podstatně hůř, jeho bohémský život se manželce nezamlouval, hádali se o výchovu synů Karla a Gina, manželství se rozpadalo a od poloviny 30. let žili odděleně.

Pak přišel protektorát. Hašler sice pokračoval u filmu, ale jeho starý přítel František Spurný ho přesvědčil, aby obnovili kabaretní zájezdy po vlastech českých a písničkami těšili i posilovali. Hašler souhlasil, jenže se v něm ozval starý zvyk vyřizovat si to s politickou situací, a jeho parodie gestapo nemohlo přeslechnout. Poprvé si pro něj přijeli na natáčení filmových exteriérů Drdova Městečka na dlani. U výslechů ho drželi tři dny, pak ho pustili s varováním, aby si dal pozor. Nedal. Vrátil se na natáčení a po večerech v hospodě všechny bavil dalšími ostrými parodiemi.

Rudolf Deyl starší, Hašlerův dlouholetý přítel z časů společného účinkování v Národním divadle a autor vzpomínkové knížky na něj některé zaznamenal.

Stačí ocitovat aspoň sloku jedné z nich, zpívané na melodii Hochů od Zborova:

„Hoši od gestapa, vy tu klidně spíte,

vy se odtud domů nikdy nevrátíte.

Nevrátíte vy se nikdy domů zpátky,

budou pro o vás plakat otcové i matky.

Zůstanete tady jako bídné trety,

budou pro vás plakat Gertudy i Grety...“

Odpoledne 2. září 1941 přijelo na natáčení gestapo znovu a čtyři lidi ze štábu odvezlo, mezi nimi i Karla Hašlera. Prošel výslechy v Pečkárně, věznici v Drážďanech, v polovině října ho odvezli do koncentračního tábora v Mauthausenu.

Konec byl krutý. Zanítila se mu rána od kopanců a ráno 22. prosince 1941 zemřel.

Jedna z verzí jeho spoluvězňů o bezprostřední příčině Hašlerovy smrti vypráví, že byl v koupelně přivázaný pod sprchu a tak dlouho polévaný ledovou vodou, až dokonal.

Údajně ještě v koncentráku složil poslední písničku, jejíž text i nástin melodie se dochovaly v ústním podání. V jejím refrénu se zpívá:

„Hlava mi klesá uprostřed boje,

dech poslední patří jen vám,

vy Čechy krásné, vy Čechy krásné; ty Praho moje!

Budete žít, já umírám...“

Kolik toho vlastně legendární muzikant vytvořil? Podle seznamu, který doplňuje vzpomínkovou knihu Rudolfa Deyla „Písničkář Karel Hašler“, těch písniček napsal víc než tři stovky! Z nich určitě nejméně stovka se zařadila mezi evergreeny, z čehož plyne, že (řeceno dnešní terminologií) Hašler byl hitmakerem, který nemá v naší historii konkurenci. Řada z nich zlidověla natolik, že už na ně snad nikdo nemyslí jako na umělá díla. I mezi dnešní mladou generací se těžko najde někdo, kdo by jich aspoň pár neznal.

Nejznámější písničky Karla Hašlera

Hoši od Zborova

Kampak na nás, bolševíci? (1919)

Po starých zámeckých schodech

Pětatřicátníci

Ta naše písnička česká

Čí je Praha? Naše!

Já mám holku od Odkolků

Strahováček

Podskalák